

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Mystica altaris holocausti expositio. Sectio IIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

nebant: ij verò vectes erant de lignis setim obducti are. Sexto non defuerunt, qui existimarent hoc altare holocausti impletum fuisse terra vsque ad medium, ad quam opinionem accesserunt Abulensis, & Magister historię scholastica, probatis super eo holocausti, & pacifica vestra. Ceterum Theodoretus quęst. 74. super Exodum ait eo loco Exodi non esse sermonem de altari holocausti, quod erat in atrio tabernaculi, sed de altariibus, quę specialiter in aliquibus locis erigebantur ad immolandum, quę Deus volebat esse vel ex terra, vel ex impolito lapide, vt perfecta immolatione quam primò destrueretur, ne postea gentilibus ad cultum Deorũ suorum deseruirent: vnde eodem loco Exodi statim iubetur: *Quod si altare lapideũ feceris mihi, non adificabis illud de setim lapidibus: sed tamen impleri solitum eiusmodi altare lapidibus saltem vsque ad medium, hoc est, vsquę ad arulam, manifeste colligitur ex primò Machabæorum quarto, vbi ita legitur. Dixit autem Iudas, & congregatus est omnis exercitus, & ascenderunt in montem sion, & viderunt sanctificatione desertam, & altare profanatum. & portas exustas. Et paulò post: Et cogitavit Iudas de altari holocaustorum, quod profanatum erat, quid de eo faceret, & incidit illico viliũ binum, vt destruerent illud, ne forte illis esset in opprobrium, quia contaminauerunt illud gentes, & demoliti sunt illud. Et repesierunt lapides in monte. Venit in loco aperto, quoad usque veniret Propheta, & responderet de eis. Et acceperunt lapides integros secundum legem, & adificauerunt altare novum secundum illud, quod fuit prius. Vbi cernis altare holocausti ex lapidibus constructũ, sed illud ita accipe, vt lapidum structura per cubitum cum dimidio tantũ ascendere, deinde verò superponeretur altare aneum, & craticula eum sua arula vsq; ad medium altaris per cubitum etiam cum dimidio descendens inferretur: erat enim altare hoc tribus altum cubitis. Postremò in hoc altari fiebat iuge illud sacrificium, de quo agitur Numerorum vigesimo octauo. Etiam duo agni anniculi quotidie immolabantur, vnus mane, & alter vesperi: prioris immolatio sacrificium matutinum, posterioris vespertinum dicebatur præter alia multa sacrificia, quę in eodem altari peragebantur: præcipiebat verò Deus Leuitici sexto, vt ignis in hoc altari nunquam deesset, quocirca à Sacerdotibus lignis subinde appositis in continuo fovebatur. Atque hæc de huius altaris descriptione.*

Mystica altaris holocausti expositio.

SECTIO III.

NE superius descriptam altaris holocausti formã expertem mysterij putet I. quispiam, duplex illius mysterium indicabimus, vnum ad allegoriam, alterum ad mores pertinens. Quod ad allegoriã igitur spectat, omnia sacrificia, quę in altari holocausti peragebantur, sacrificiũ Christi crucentũ in cruce peractum representabant, sicut iuge sacrificium, sacrificium Missæ in euentum, quo Christus quotidie in Ecclesia immolatur, vt plerique omnes Patres docent: quæ de re legendus est doctissimus Turrianus posteriorẽ tractatu de Eucharistia cap. vigesimo secundo. Ex quo fit, vt merito Crux Christi per altare holocausti fuerit adũbrata: siquidem in ea peractum fuit illud crucentum Christi sacrificiũ. Erat altare holocausti non intrã, sed extrã tabernaculum, in atrio videlicet tabernaculi constitutum, quoniam Christus extra castra passus est, vt ait Paulus ad Hebræos 13. Quatuor cornua designat quatuor mundi plagas, pro quibus Christus se Patri obrulit. Cooperitur lamina areis, quia cũ as sit sonorum, reatẽ Crucis prædicatio ita ut be diffusa.

Abulensii.
Magister hi-
storia schola-
stica.
Exod. 20. 14.

vsque ad
medium la-
pidibus im-
plebatur al-
tare.
I. Mach. 4.
36.

Altare holo-
causti, & sa-
crificium in ea
peractum Crux
est, & crucentũ
Christi sacrifi-
cium a iuge
brabant.

Hebr. 13.
Crucis prædi-
catio ita ut
be diffusa.

Psal. 18. 5.
Crucis po-
tentia.

tionem toto orbe per Apostolos diffusam, significat, iuxta illud Psalmi decimi octauum. *In omnem terram exiit sonus eorum.* Est etiam aes symbolum fortitudinis ad exprimendam crucis inuictam potentiam, quæ omnes mundi, Dæmonisque vires non tantum fregit, sed etiam contriuit. Craticula, in qua carnes ponebantur, & igni supposito tremabantur, ostendit acerbissimos cruciatus, quibus Christus in Cruce tanquam in craticula correbatur, iuxta illud Psalmi 101. quod ad Christum etiam spectat. *Ossa mea sicut cinerem aruerunt,* seu ut reddit Hieron. *Quasi fixa aut torrens a iusta sunt.* Non vacat autem mysterio, quod in latere Orientali erat fenestra, per quam ligna in arulam immittebantur, & igni fomenta suppeditabatur, quoniam scilicet à parte Orientali, in qua situs fuerat paradysus terrestris, peccatum Adæ provenit, quod uolotibus, & cruciatibus Christi, materiam, & fomenta ministravit: quod autem paradysus ad Orientem fuerit, ostendit locus ille Genes. 2. ubi pro eo, quod nos habemus: *Plantauerat Dominus Deus paradysum à principio,* habent Septuaginta, *ἐφ' ὅτε ὄσεν κέλευς ὁ θεός τῷ ἔδει δεισοῖ ἐν ἔδην καὶ ἀνατολάς,* id est, *Plantauerat Dominus Deus paradysum in Eden ad Orientem.* Atque hæc breuiter de altaris holocausti allegoria.

II

D. Gregor.
Carnis ma-
ceratio, &
penitentia in
altari holo-
causti figura.

Rom. 12. 1.

Quod ad tropologiam spectat, ea est de penitentia, carnisque maceratione quæadmodum docet D. Greg. homilia vigesima secunda in Ezech. ubi altare holocausti cum altari thymiamatis componit. *Quid est, inquit, altare, nisi meus benè uiuentium, qui peccatorum suorum memores lacrimis se lauant, carnem per abstinentiam macerant, ubi ex maiore compunctionis ignis ardet, & caro consumitur iuxta illud Apostoli ad Romanos duodecimo. Præ exhibeat corpora uestra hostia uiuentem, sanctam, Deo placentem: hostia uiuens est corpus Domino afflictum: hostia, quia tam huic mundo est mortuum, uiuens, quia cuncta, quæ præcualet, bona operatur: sed alia compunctio est, quæ per timorem nascitur, alia, quæ per amorem: unde & in tabernaculo duo altaria fieri iubentur, unum exterius, aliud interius: unum in atrio, aliud ante arcam: unum are cooperitum, aliud auro: in are cremantur carnes, in areo incenduntur aromata. Multi enim plangunt mala, quæ fecerunt, & incenduntur uitiis igne compunctionis, quorum adhuc suggestiones in corde patiuntur, quid isti nisi altare sunt aream, in quo carnes ardent, quia adhuc ab eis carnalia opera planguntur? Alij uero à carnalibus uicis liberi amoris flamma in compunctionis lacrimis inardescunt, superius iam ciuibus interesse compeccunt, Regem in decore suo uidere desiderant, & flere quotidie ex eius amore non cessant, quid isti nisi altare sunt aureum, in quorum corde aromata incensa sunt, quia uirtutes ardent: sed hoc altare aureum est ante uelum, quia sanctorum corda per sanctum desiderium in illum ardent, quem adhuc reuelata facie uidere non possunt. Hactenus Gregorius. Ex quo didicisti altare holocausti esse cor hominis lele per penitentiam macerantis prauasque animi appetitiones castigatione corporis comprimentis: altare uero thymiamatis esse cor iusti orationem, & amorè Deo tanquam suauissimam thymiamata offerentis. Porro obserua quoad situm ingredientibus siue tabernaculum, siue templum Sacerdotibus prius occurrere altare holocausti, quam altare thymiamatis, cum altare holocausti esset in atrio, altare uero thymiamatis in ea parte, quæ dicebatur Sancta: nimirum ad perfectionem tendentibus prius est excedenda mortificatio, prauarumque appetitionum compressio, ut ad thymiamata Deo offerendum per internos, & excellentes uirtutum actus, inflammatum quæ amorè possint accedere: unde Cant. 3. prius myrrha, quam thus nominatur. *Quæ est ista, quæ ascendit per desertum sicut uirgula sumi ex aromatibus myrrhe, & thuris?* Præterea ignis, quo thymiamata in altari aureo incendebantur, deferebatur ex altari holocausti, in quo perpetuo ignis fouebatur, quoniam orationum feruor, atque ardor ex carnis maceratione,*

Mortificatio
orationis ex-
eritio, car-
nisque uirtu-
tibus præ-
mittenda est.

Cant. 3. 6.

ratione, ac passionum mortificatione ortum habet: à qua nunquam cessandum est, sed conseruandus perpetuo ignis in altari holocausti propter continuam carnis tyrannidem, quæ etiam debet continuo bello, & conflictu coerceri. Quare qui orationi vacare studet non incumbens mortificationi, perinde facit, atque si sine igne aromata vellet incendere,

Craticula confecta in modum retis varia mortificationem, & macerationum genera inuicem connexarum, & in modum Crucis, quæ etiam mortificationis est symbolum, complicatarum designat, quibus, qui sese studio virtutum dedunt in hoc spiritali holocausti altari continuo torretur, caro que ipsa consumitur, hoc est, carnalis, & animalis homo destruitur, & in spirituales, ac cælestes conuertitur, iuxta illud Pauli 2. Corinthiorum 4. *Propter quod non desicimus: sed licet is, qui foris est, noster homo corrumpitur: tamen is, qui intus est, renouatur de die in diem.* Atque hæc mira carnalis hominis in spirituales conuersio, quæ in altari holocausti perficitur, mihi videtur expressa in eo altari holocausti, quod per visum ostensum fuit Esaia c. 6. ait enim Propheta volasse ad se unum de Seraphim habentem in manu calculum, quem forcipe tulerat de altari, eoque os suum tetigisse, atque mudasse: quo loco per calculum vult D. Hieronymus accipiendum esse carbunculum pretiosam gemmam: nam verbum Græcum *carbunculus*, quo vti sunt Septuaginta, & carbonem ignitum, & carbunculum lapidem pretiosum significat. *Calculus iste, inquit Hieronymus, qui à solis Septuaginta carbunculus est interpretatus, potest non carbonem significare, vel prunam, ut plerique existimant, sed carbunculum lapidem, qui ob coloris flammei similitudinem ignem appellatur ex quo intelligimus altare Dei plenius esse carbunculis.* Hæc Hieronymus. Iuxta cuius sententiã putantis calculum illum detractum forcipe à Seraph ex altari fuisse carbunculum pretiosam gemmam, merito aliquis querat, quomodo ignis illius altaris poterat nutrir carbunculis, gemmisque pretiosis, cum gemmæ non sint aptæ ad nutriendum ignem? Cui dubitationi mihi respondendum videtur in illud quidem altare non carbunculos, & gemmas ad ignem nutriendum immittas fuisse: sed coniectos carbones, qui tamen ab igne altaris in gemmas conuertebantur: itaque qui carbones iniecti fuerant, carbunculi, & gemmæ prodibant ad vim nostri altaris holocausti, patientiæ scilicet exprimentam, cuius vi planè diuina, & admirabili peccatores instar carbonum frigidi, nigrique suorum scelerum, ac flagitiorum turpitudine in carbunculos, gemmasque euadunt pulcherrimas: fiuntque pretiosi lapilli, siue per charitatis ardorem carbunculi, siue per castitatem smaragdi, quod lapidis genus inimicum esse libidini à multis proditur scriptoribus, siue etiam per inuictam animi fortitudinem, & insuperabilem diuina ope in medio persecutionum patientiam adamantes. Itaque hic etiam verum est illud Psalmi: *Carbones succensit sicut ab eo, nec tantum succensit, sed in gemmas, etiam pretiosasque lapillos diuinitus conuersi.* Atque hæc de altari holocausti mysterio perstrinxisse lit satis.

Altare Thymiamatis describitur, eiusque mysterium explicatur.

SECTIO V.

Descripto altari holocausti, superest, ut altare quoque thymiamatis describamus, ut ea, quæ Ioannes hoc loco tradit, intelligi queat: siquidem uti diximus hac visione vtrumque altare complexus est. Igitur de altaris thymiamatis figura agitur Exodi 34.

Primum verò sciendum tria tantum fuisse ea in parte templi, quæ dicebatur Sancta, hoc ordine collocata, ut auctor est Iosephus li. 3. antiquit. c. 7. Ad Septem-

III.
1. Cor. 4. 16.

Esa. 6.
D. Hieron.

Patientia
vniuersa, &
mirabilis.

Smaragdus
libidini inimicus.

Psal. 17. 9.